

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil umanistic

30 martie 2026

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Obștea românească liberă de tip vechi a fost singura formă de organizare social-economică cu funcții fiscale și militar-politice, în care au trăit românii în mileniul întâi. (...) Obștea veche românească era persoană juridică numai în planul membrilor ei; colectivitatea obștii era formată din totalitatea absolută a locuitorilor majori, inclusiv femeile (acolo unde aveau drept de vot) (...) considerați toți egali. (...) Organizațiile rurale vechi românești s-au caracterizat prin: 1) devălmășia absolută asupra terenurilor colective - ca muncă și drept asupra folosirii terenurilor și a produselor; 2) posesiune de avere funciară privată; lotul personal era un fenomen general, nu izolat sau acceptat ocazional; 3) practicarea dreptului pentru păstrarea integrală a teritoriului obștesc și individual; 4) prin solidaritatea fiscală: impozitul era plătit global, direct puterii dominante, iar mai târziu statului (...) Drepturile „civile” ale obștii erau depline; putea vinde sau arenda, cumpăra sau răscumpăra”.

(Eugenia Zaharia, *Rolul istoric al obștilor sătești. Contribuție la cunoașterea istoriei românilor în mileniul I*, în: *Acta Moldaviae Meridionalis*, II, 1980, p. 135-136)

SURSA B.

„Evoluția obștii sătești din perioada secolelor X-XIII este reconstituită în baza așezărilor Hansca și Molești, Trebujeni-Scoc, Echimăuți, Alcedar etc., care aduc noi date referitor la perpetuarea familiilor mici și a „cetelor” de neam. Spre deosebire de etapele anterioare, în secolele X-XIII în cadrul unor așezări se infiltrează grupuri de nomazi (pecenegi, alani, cumani), care, cu timpul, s-au sedentarizat, asimilându-se printre localnici. În acest context, merită remarcat faptul că locuințele nomazilor sedentarizați se aflau, de regulă, la marginea așezărilor autohtone (...). Aceste date demonstrează că în calea noilor veniți se găseau impedimente ce nu le permiteau stabilirea în interiorul localităților autohtone, aceste impedimente fiind cauzate, fără îndoială, de caracterul închis al obștii sătești, care nu admitea o infiltrare automată în sânul său a unor străini. Pe de altă parte, descoperirea în anumite locuințe din cadrul unor așezări a anumitor materiale de tradiție nomadă demonstrează că unii reprezentanți ai nomazilor, totuși, pătrundeau în cadrul obștilor sătești, posibil, în cazul unor căsătorii mixte”.

(Gh. Postică, *Civilizația medievală timpurie din spațiul pruto-nistean (secolele V-XIII)*, Teză de doctor habilitat în științe istorice, Chișinău, 2006, p.172)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Explică, în baza surselor, termenul <i>obștea sătească</i> . _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Determină, în baza sursei A, două caracteristici ale obștii sătești. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Formulează, în baza sursei B și a cunoștințelor obținute anterior, o caracteristică a relațiilor dintre reprezentanții obștii sătești și triburile nomade. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
4	Compară opiniile expuse de autori, privind organizarea obștii sătești la români. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
5	Exprimă-ți argumentat opinia cu privire la rolul obștii sătești în asigurarea continuității la români, după principiul „de la sat la stat”. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)**Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.**

„Constantin cel Mare ocupă Spania (310), apoi pătrunde cu armata în Italia (312) (...) toate provinciile occidentale ale imperiului sunt astfel reunite, (...) iar în 324 reușește să unifice și provinciile orientale. Imperiul este reunificat și supus autorității unui singur împărat. Acesta a continuat și a desăvârșit reformele inițiate de Diocletian pe plan administrativ, militar, fiscal și financiar. Numărul provinciilor imperiului este ridicat la 117, grupate în 14 dioceze și patru prefecturi. A emis edicte prin care lega coloniile de glie și de profesie și localitate, măsuri circumscrise unor largi categorii de cetățeni. A emis o nouă monedă de aur (*soldius*), prin care se abandonează politica imperială monetară bazată pe argint. „Barbarii”, în special cei de neam germanic, au acces din ce în ce mai larg la viața publică, deschizându-li-se posibilitatea ocupării celor mai înalte funcții militare. Armata este împărțită în trupe de graniță și trupe de campanie. (...) Victoriile lui Constantin sub semnul Crucii l-au determinat să afirme că doar Dumnezeu unic al creștinilor l-a protejat și i-a oferit succesele pe câmpurile de luptă; (...) după adoptarea Edictului de la Milano (313), Constantin cel Mare demonstrează o deschidere constantă, chiar crescândă, în ceea ce privește creștinismul”.

(Teofan Mada, *Sfântul Constantin cel Mare, o biografie completă*, în: Teologie și Educație la Dunărea de Jos, p. 559-560)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Identifică, în sursă, două direcții principale ale expansiunii teritoriale a lui Constantin cel Mare. <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2
2	Stabilește, în baza sursei, două domenii în care s-au încadrat barbarii în timpul domniei împăratului Constantin cel Mare. <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2
3	Determină esența reformelor în domeniul social-economic, ale lui Constantin cel Mare. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

4	<p>Demonstrează, cu trimitere la un fapt istoric, impactul politicii creștine promovată de împăratul Constantin cel Mare în Imperiul Roman.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	<p>Apreciază rolul lui Constantin cel Mare în istorie. Argumentează răspunsul.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)
Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

★ Geneva, sediul Ligii Națiunilor

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p data-bbox="225 197 1294 264">Numește un fapt istoric pentru care, harta propusă, servește ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă.</p> <hr data-bbox="225 309 1294 313"/> <hr data-bbox="225 358 1294 362"/> <hr data-bbox="225 407 1294 412"/> <hr data-bbox="225 456 1294 461"/> <hr data-bbox="225 506 1294 510"/> <hr data-bbox="225 555 1294 560"/> <hr data-bbox="225 604 1294 609"/> <hr data-bbox="225 654 1294 658"/> <hr data-bbox="225 703 1294 707"/> <hr data-bbox="225 752 1294 757"/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
2	<p data-bbox="225 788 1294 891">Determină câte o cauză internă și externă ale realizării unității naționale ale Regatului României. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 936 1294 940"/> <hr data-bbox="225 985 1294 990"/> <hr data-bbox="225 1034 1294 1039"/> <hr data-bbox="225 1084 1294 1088"/> <hr data-bbox="225 1133 1294 1137"/> <hr data-bbox="225 1182 1294 1187"/> <hr data-bbox="225 1232 1294 1236"/> <hr data-bbox="225 1281 1294 1285"/> <hr data-bbox="225 1330 1294 1335"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p data-bbox="225 1370 1294 1438">Formulează, în baza hărții și a cunoștințelor obținute anterior, două consecințe politice ale faptului istoric reprezentant pe hartă.</p> <hr data-bbox="225 1482 1294 1487"/> <hr data-bbox="225 1532 1294 1536"/> <hr data-bbox="225 1581 1294 1585"/> <hr data-bbox="225 1630 1294 1635"/> <hr data-bbox="225 1680 1294 1684"/> <hr data-bbox="225 1729 1294 1733"/> <hr data-bbox="225 1778 1294 1783"/> <hr data-bbox="225 1827 1294 1832"/> <hr data-bbox="225 1877 1294 1881"/> <hr data-bbox="225 1926 1294 1930"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

